

Сергій МАРТИНЮК
студент 4 курсу
факультету європейського права і правознавства
ДВНЗ «УжНУ»

СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ В УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ВЗАЄМОВІДНОСИНАХ

Російська агресія в Криму та гра м'язами на українсько-російському кордоні стали основним питанням сьогодення міжнародного порядку денного. Своїми діями Росія намагається не лише змусити світове співтовариство рахуватися з власними геополітичними інтересами та амбіціями, але й силовим шляхом запровадити такий устрій на пострадянському просторі, який відповідає її інтересам, а також вирішити низку власних внутрішніх проблем.

Міжнародне співтовариство демонструє все більш адекватну реакцію на російську агресію; саме позиція світових гравців стала основною протипоказом російському тиску. Серйозною ж перешкодою на шляху врегулювання ситуації є слабка інституційна спроможність органів державної влади в Україні та нового політичного керівництва держави.

Росія, наполягаючи на «легітимності В. Януковича», використала його як інструмент для досягнення своїх цілей щодо Криму, порушивши при цьому низку міжнародних договорів, зокрема:

- Статут ООН;
- Декларацію про принципи міжнародного права 1970 року;
- Гельсінський заключний акт НБСЄ 1975 року;

- Договір про дружбу та співробітництво між Російською Федерацією та Україною 1997 року;
- Угоду між Україною і Російською Федерацією про статус та умови перебування Чорноморського флоту Російської Федерації на території України від 8 серпня 1997 року (дію якої було подовжено у квітні 2010 р.).

Зокрема порушено пункт 1 статті 6 Угоди про статус та умови перебування Чорноморського флоту, де зазначається, що військові формування ЧФ РФ «здійснюють свою діяльність в місцях дислокації відповідно до законодавства Російської Федерації, поважають суверенітет України, додержуються її законодавства та не допускають втручання у внутрішні справи України». Порушено також пункт 2 статті 8, згідно з яким військові формування ЧФ РФ «проводять навчання й інші заходи бойової та оперативної підготовки в межах навчальних центрів, полігонів, позиційних районів і районів розосередження, стрільбищ та, крім заборонених зон, у відведених зонах повітряного простору за погодженням з компетентними органами України».

Крім того, відмова Російської Федерації від попередніх консультацій з Україною та державами-гарантами її безпеки та територіальної цілісності (Великою Британією, США та Францією) є показовим нехтуванням міжнародно-правовими зобов'язаннями, закріпленими у Будапештському меморандумі 1994 року.

Такі дії Російської Федерації викликали достатньо оперативну реакцію світової спільноти:

- Президент США Б.Обама 28 лютого 2014 року охарактеризував ситуацію навколо Криму як порушення міжнародних зобов'язань Росії поважати незалежність, суверенітет та кордони України.

- Рада Безпеки ООН провела три засідання, присвячені Україні. Представники США, Великої Британії та Франції підтримали Україну і висловили занепокоєння щодо ситуації. Росія ж використала засідання для поширення власної пропаганди та інтерпретації подій в Україні.

- 02 березня 2014 року відбулося позачергове засідання Ради НАТО, де було визнано, що Росія порушує принципи Статуту ООН, та пролунав заклик зупинити військові дії і агресію.

- Рада міністрів закордонних справ ЄС за результатами екстреного засідання 03 березня 2014 року засудила агресію Росії щодо України та закликала Кремль повернути війська на місце їх базування.

- 03 березня 2014 року країни «Великої Сімки» (США, Німеччина, Франція, Великобританія, Італія, Канада та Японія) заморозили підготовку до саміту «Великої Вісімки», запланованого на червень 2014 р. у Сочі. Відповідно до заяви «Великої Сімки», ці країни вважають дії Росії очевидним порушенням суверенітету України, несумісним із діяльністю «Великої Вісімки», до складу якої Росія увійшла у 1997 р.

02 березня 2014 року відбулася телефонна розмова між А.Меркель та В.Путіним, під час якої було погоджено створити групу під егідою ОБСЄ з розслідування ситуації в Криму. 03 березня 2014 року в Україну прибула місія ОБСЄ для здійснення поїздки до Криму. 4-5 березня в Україні перебувала делегація ООН на чолі із заступником Генерального секретаря. Крім того 04 березня 2014 року відбувся візит в Україну держсекретаря США Дж.Керрі.

Таким чином, розв'язання конфлікту навколо Криму та російської агресії переведено на рівень світових геополітичних гравців. Станом на 04 березня 2014 року Україна фактично не змогла стати стороною переговорного

процесу з РФ, її суб'єктність у міжнародному переговорному процесі залишається під питанням, а вплив на нього – слабким.

З геополітичної точки зору кримська авантюра є частиною зовнішньополітичної стратегії Росії та засобом укріплення її геополітичних позицій, передусім у регіоні, який вона вважає своєю зоною впливу.

За рахунок проведення операції в Криму Росія намагається долучити Кримський півострів до так званого «малого поясу безпеки» геополітичних кордонів, до якого вже належать Абхазія, Південна Осетія, Нагірний Карабах, Придністров'я, а також Калінінград, і наростити військово-морську присутність в акваторії Чорного моря, що розглядається нею як складова частина системи національної безпеки та фактор регіональної стабільності у протистоянні з НАТО.

Крім того, Росія намагається вирішити такі економічні завдання:

- забезпечення енергетичної безпеки шляхом здешевлення

будівництва Південного потоку на континентальному шельфі Чорного моря замість глибоководного будівництва в нейтральних водах;

- «газова прив'язка» Криму до Росії, який зараз інфраструктурно і ресурсно повністю залежить від України;

- нейтралізувати або взяти під російський контроль перспективні проекти розвідування і видобутку газу в Чорному морі, які ініціювала Україна із залученням провідних європейських і американських компаній та витіснити з північного сектора Чорного моря ці компанії;

- позбавити «Україну без Криму» основного простору виключної економічної зони в Чорному морі тощо.

Попри викладені вище раціональні аргументи щодо пояснення дій РФ, у цілому позиція Російської Федерації щодо Криму, як і щодо Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, виглядають ірраціональними, виходячи із традиційного сприйняття інтересів держав у міжнародних відносинах, зокрема інтересів Росії щодо України. Як тиск, так і фактична війна РФ щодо України несуть російським інтересам значно більшу загрозу, ніж можливі переваги.

Тому для пояснення логіки дій РФ експерти розглядають кілька конспірологічних теорій.

1. Російська гра на підняття ставок. Кримська авантюра пояснюється тим, що російська сторона вирішила скористатися вразливістю новопризначеного українського уряду, яка пов'язана із перехідним періодом та його слабкою інституційною спроможністю, щоб підняти ставки на переговорах щодо постмайданних українсько-російських відносин. Такий крок, на думку Росії, дозволить попередити спроби нових українських високопосадовців ставити питання про денонсацію Харківських угод та вимоги щодо виведення Чорноморського флоту РФ з території України, а також підняття інших чутливих для Москви питань. Згідно із цим сценарієм, після демонстрації Росією сили, яка не повинна перейти у силове протистояння, сторони мають сісти за стіл переговорів, де російська сторона наполягатиме на прийнятті її умов врегулювання ситуації. Росії потрібен лояльний український Уряд, який не вступатиме в НАТО і враховуватиме російські економічні та військово-політичні інтереси.

2. Російська відповідь США. Росія розглядає український Майдан виключно як спецоперацію США, перший етап з розгортання «демократизації» пострадянського простору за сценарієм «арабської весни». Прихильники цієї теорії вважають, що саме загрозу нової

кольорової революції російське керівництво використовувало протягом останніх двох років у роботі з українським керівництвом для переконання у необхідності відмови від євроінтеграції та «спільної відповіді американським імперіалістам». Українські події листопада 2013 року – лютого 2014 року Кремль вважає саме частиною цього плану, спрямованого не лише і не стільки проти колишнього українського керівництва, скільки проти РФ як такі, що можуть стати прикладом для розхитування путінського режиму всередині Росії.

3. Олігархічна теорія. Прихильники цієї конспірологічної теорії вважають, що В.Янукович перестав влаштовувати В.Путіна як провідник російських інтересів в Україні, а тому останнім була зроблена ставка на повернення чи введення у велику українську політику окремих осіб, у яких зацікавлений російський президент. У цьому зв'язку усунення В.Януковича з політичної арени після подій на Майдані розглядається як частина цієї кампанії. Для відновлення керуваності процесу та приведення необхідних гравців до влади чи впливу на ситуацію і був використаний сценарій агресії та захоплення Кримського півострова. З такої диспозиції Москва піде на поступки чи переговори лише тоді, коли їй буде запропонований необхідний переговорник, якому В.Путін і «подарує перемогу» – врегулювання конфлікту.

4. Економічна теорія. За цією теорією керівництво РФ усвідомлює послаблення своїх позицій у світі, враховуючи стабілізацію та вихід з кризи ЄС, початок економічного росту в США, збереження значного економічного зростання на Сході, а також прогрес у врегулюванні іранської проблеми, що може понизити ціни на нафту і, відповідно, мати негативний вплив на надходження до російського бюджету. Вважається, що уже до кінця 2014 року в російській економічно-фінансовій системі розпочнуться незворотні явища, обсяг дефіциту в

бюджеті нагадуватиме ситуацію в Україні зразка 2013 року. Тому для відвернення уваги від власних економічних проблем та дестабілізації світової економічної системи російське керівництво вирішило влаштувати кримську авантюру.

5. Психологічна теорія. Окремі експерти вважають дії російського керівництва та частини російської еліти щирими, такими, що відображають їх психологічні та моральні травми з часу розпаду СРСР.

Жодна з цих теорій не є досконалою. Ми не знаємо до кінця логіки і мотивації російських керівників. Цілком можливо, що їх дії зумовлені поєднанням низки факторів та складових, частина яких згадана вище.

Неможливим зараз також видається визначити, чи здійснить В.Путін перехід до «материкової» фази конфлікту, як і до якої лінії буде готова піти російська влада у випадку початку сухопутної фази агресії. Кожен з можливих варіантів (1. Крим; 2. Дві чи три східних області; 3. 6-7 областей російськомовного південно-східного поясу; 4. Лінія по Збручу, тобто вся територія України окрім Західної України) залежатиме від усього масиву факторів, але насамперед:

- 1) здатності України чинити збройний опір, рівня боєготовності Збройних Сил, рівня захисту кордонів, мобілізації військових та цивільних ресурсів;
- 2) рівня контролю Києва над регіонами, підтримки місцевим населенням київської влади та ставлення до окупантів;
- 3) рівня міжнародної підтримки Києва та тиску на Москву;
- 4) внутрішньої політичної та економічної ситуації в РФ.

Українсько-російський конфлікт негативно впливає на економічні показники обох країн. Так, російський рубль впав до історично низького рівня на біржових торгах, а індекс російської біржі РТС вже нижче психологічної відмітки у 1200 пунктів. У перші хвилини торгів 03 березня 2014 року на Московській біржі долар виріс на 86 копійок до 36,75 рубля. Євро виріс на 1,24 рубля до 50,82 рубля за євро. Локальний максимум у перші хвилини торгів склав 51,2 рубля.

Вартість бівалютного кошика, з якого розраховується євро та долар, вийшла за верхню межу «коридору», який встановлює Центробанк (ЦБ) Росії. Для порятунку рубля ЦБ Росії ухвалив рішення тимчасово підвищити ключову ставку з 5,5% до 7%. Після цього обвал російської валюти призупинився.

Виконання зобов'язань між Україною і Росією за домовленостями від 17 грудня 2013 року заморожено, як заявив представник Уряду України при Євразійській економічній комісії В.Сулов. Міністр фінансів РФ А.Сілуанов ще 23.02.2014 заявив, що Росія буде чекати стабілізації ситуації в Україні та формування нового уряду для продовження купівлі Росією українських державних облігацій.

З українського боку, міністр фінансів О.Шлапак зазначив, що країна продовжить вести переговори з Росією з приводу продовження кредитної лінії цього тижня. Думки експертів розходяться, дехто вважає, що у ситуації, яка склалася, необхідно вести переговори лише з західними партнерами, інші ж кажуть, що абсолютно все одно, хто зараз кредитуватиме Україну, адже ситуація з наповненням бюджету катастрофічна.

На думку експертів, у ситуації, що склалася, товарообіг з Росією, може впасти ще на 20 %, якщо не на третину.

Протягом останніх місяців Росія веде масштабну інформаційну кампанію у світовому інформаційному просторі, спрямовану на дискредитацію Майдану в очах Заходу та у східних регіонах України. Останнім часом у західних ЗМІ з'явилася низка публікацій, які зміщують акценти в оцінці подій в Україні.

Особлива увага приділяється змальовуванню майданівців як екстремістів. Зокрема, значні зусилля спрямовані на дискредитацію лідера Правого сектора Д.Яроша: одним з елементів дискредитації є відкриття кримінальної справи в РФ проти Д.Яроша за «публічні заклики до здійснення терористичної та екстремістської діяльності, здійснені з використанням засобів масової інформації». Ця кампанія особливо посилилася після самоусунення В.Януковича від виконання обов'язків Президента.

Ще одним елементом кампанії є маніпулювання Росією питаннями мови та прав національних меншин, зокрема росіян у Криму. Наприклад, у країнах Західної Європи завдяки такій риториці РФ побутує думка, що скасований Закон про засади державної мовної політики (в редакції В.Колесніченка) був збалансованим та відповідав європейським стандартам. Таким чином РФ поширює думку про те, що Майдан став революцією українських націоналістів, спрямованою проти прав національних меншин.

Виходячи з цього, події у Криму в інформаційному просторі скоріше виглядали як демонстрація сили, аніж військова операція. Інформаційні повідомлення російських медіа про взяття військових об'єктів російськими військовими та паніку російськомовного населення в Східній Україні у низці випадків не відповідали дійсності. У цьому зв'язку прес-конференція В.Януковича, проведена 28 лютого 2014 року в Ростові-на-Дону, розглядається як частина інформаційної кампанії, в якій четвертий

Президент України був необхідним для Росії інструментом впливу.

Можемо припустити, що метою такої інформаційної кампанії є з'ясування реакції населення України на кроки Кремля, щоб визначити рівень, до якого Москва може підняти ставки на переговорах або ж можливі масштаби військової інтервенції у разі її проведення.

Наразі В. Путін залишає за собою у ситуації, що склалася в Криму, поле для маневру. Про це може свідчити заява члена Ради з прав людини при Президенті Росії, експерта Московської Гельсінської групи А. Юрова про те, що Постанова Ради Федерації, яка дозволяє президенту РФ використовувати війська на території України, приймалася на підставі непідтвердженої інформації про жертви серед громадян Росії в Криму. Крім того, В. Путін обрав відсторонену від особи В. Януковича позицію, про що свідчила тривала відсутність офіційної оцінки ситуації.

У свою чергу Майдан з початку грудня 2013 року програвав Росії інформаційну війну на Заході, причому тривалий час російські позиції підсилювалися українською офіційною дипломатією.

Водночас дії, до яких із певним запізненням вдалася українська влада (зокрема прийняття рішення РНБОУ щодо забезпечення безпеки й територіальної цілісності України від 02 березня 2014 року, прийняття Верховною Радою Постанови «Про Звернення Верховної Ради України до парламентів держав-гарантів безпеки України та міжнародних організацій» від 02.03.2014) сприяли посиленню позицій України на майбутніх переговорах із Росією.

Наразі Росія, здійснюючи військову агресію в Криму, робить кроки щодо «примусу до переговорів» України з боку світової спільноти і головних геополітичних гравців. Москва чітко просигналізувала міжнародній спільноті, що не дозволить визначати правила гри на пострадянському просторі

без урахування її інтересів. РФ залишає відкритим вікно для переговорів, однак чітко визначила саме США та Захід у цілому як сторону переговорів, а не український Уряд.

Відновлення прямого діалогу Київ–Москва є зараз основним завданням для української дипломатії та чи не єдиним засобом запобігання остаточній втраті міжнародної правосуб'єктності. З огляду на це, посилення власних переговорних позицій та визначення адекватного переговорника з українського боку є зараз одним з ключових завдань України. У жодному випадку такими переговорниками не можуть бути дискредитовані особи, які мають політичний чи меркантильний інтерес щодо використання конфлікту у власних цілях.

Росія гратиме на підвищення ставок у переговорах як із Заходом щодо розподілу сфери впливу, так і з українським Урядом щодо врахування інтересів Кремля у його майбутній політиці. Москва робитиме кроки в наступ до того часу, поки Київ дозволить їй це робити недостатнім контролем над східними областями країни та інституційною слабкістю. Лише власними діями Київ визначає межу, до якої Москва може дійти, вирішуючи свої геополітичні, енергетичні та економічні інтереси в регіоні.

Забезпечення сильної національної переговорної позиції є ключовим завданням для України. Ця позиція має ґрунтуватися на найвищому рівні боєздатності армії, мобілізації та інвентаризації сил, контролі над усіма областями країни, «консенсусі еліт» щодо основних питань функціонування країни до врегулювання з ситуації. Україна має запропонувати широкомасштабний документ по врегулювання конфлікту, який може стати основою довготривалого європейського устрою.

Російська диверсійна діяльність в Україні (також відома як «Російська весна») — комплекс дій, спланованих, організованих та втілених російськими спецслужбами в

Україні, за допомогою місцевих російських агентів впливу, проросійських сепаратистів та кадрових диверсантів російських військ і співробітників ФСБ, починаючи з кінця лютого 2014 року, метою яких є дестабілізація політичної ситуації в Україні після єврореволюції, провокування міжетнічних, міжрегіональних конфліктів та посилення сепаратистських рухів в східних регіонах держави. Ці диверсійні дії є складовою більш широкої, на геополітичному рівні, атаки на українську державність, частинами якої є інформаційна війна проти України та пряма військова агресія — окупація Росією АРК. Після окупації Автономії російськими військами, в кінці лютого — на початку березня 2014, східними та південними обласними центрами одночасно прокотилася хвиля сепаратистських мітингів та захоплень облдержадміністрацій під російськими та радянськими прапорами, гаслами яких була федералізація України та вимоги «захисту від бандерівців».

1 березня росіянами та місцевими проросійськими активістами було захоплено Донецьку облдержадміністрацію, яку вже покинули чиновники. Як зазначила прес-служба Донецької ОДА, більшість мітингарів – не жителі Донецька, а приїжджі з Росії. Вони скандували «Донецьк – російське місто» і плутали прізвище донецького губернатора, вимагаючи його відставки. Міська рада Донецька на екстреному засіданні поставила під сумнів легітимність центральної влади, вирішила утворити місцеву муніципальну міліцію та створити з Луганською облдержадміністрацією стабілізаційний фонд Донбасу.

1 березня в Харкові півтори сотні людей із георгіївськими стрічками – учасники 30-тисячного мітингу примирення, ініційованого владою міста біля пам'ятника Леніну, штурмом узяли будівлю Харківської ОДА, де шість діб перебували кілька сотень активістів євромайдану, «Правого сектору», «УДАРу», «Свободи», «Батьківщини».

В ході штурму постраждало 106 осіб, сімом немає і 18-ти років, 80 осіб доставлено в лікарні, десятох госпіталізовано. Як заявив харківський правозахисник Євген Захаров, учасники штурму, озброєні холодною зброєю, жорстоко били активістів, знущались з них. За його словами, штурм будівлі ХОДА став свідченням грубого порушення прав людини. Пізніше було з'ясовано, що чоловік, який встановлював російський прапор на ХОДА – житель Москви [1]. Як зазначив народний депутат Віталій Данилов, напередодні в Харків приїхали більше двох тисяч росіян на автобусах з Белгородської області, «саме вони почали бити прихильників Євромайдану і влаштовувати безлад. До їх прибуття мітинг в Харкові був виключно мирним». Данилов зазначив, що росіяни не вживали жодних політичних гасел, що їх завданням було лише спровокувати зіткнення. Відразу після вчинення провокації росіяни поїхали назад.

Схожі мітинги 1 березня відбувалися також в обласних центрах півдня України.

Іноземні шпигуни і диверсанти заповнили територію України в 2014 році: за повідомленням прес-центру СБУ, лише за березень 2014 було затримано таку кількість диверсійних груп, як за всі часи незалежності України. Вони прибувають до України для збору інформації про пересування військових частин, їхнє розташування, отримання інформації з грифом «Таємно», дестабілізації суспільно-політичної ситуації в державі, а також для вербування українських громадян та передачі їм грошей, вибухівки, зброї [3];[4].

14 березня 2014 прикордонники при виїзді з Криму затримали озброєного росіянина — співробітника військової розвідки РФ, який виконував шпигунсько-диверсійні завдання, мав при собі кілька посвідчень на

різні прізвища, автомат АК-74 та 180 набоїв до нього, пістолет Макарова та 24 набої до нього та бронезилет.

30 березня 2014 СБУ затримала капітана КДБ Придністров'я С.Кузьмука, який зустрічався з агентом—громадянином України – і намагався налагодити канал незаконного постачання зброї та боєприпасів з території Придністров'я в Україну з метою дестабілізації суспільно-політичної ситуації та зриву виборів Президента України. Крім того, офіцер КДБ збирав розвіддані стосовно військових частин Збройних Сил України, їх кількості, передислокації та стану боєготовності.

3 квітня Служба безпеки України затримала на території Львівської області двох громадян Росії 1987 р.н. і 1986 р.н., які мали намір захопити у заручники кількох громадян України, один з яких є кандидатом у президенти України [5];[6].

5 квітня 2014 СБУ спільно з прикордонниками у пункті пропуску «Красна Талівка» (Луганська область) затримали громадянина РФ Банних Романа Сергійовича (зарєстрований за адресою: військова частина 13204, яка входить до складу Головного розвідувального управління Генштабу Збройних сил Російської Федерації), який вдруге намагався перетнути державний кордон України для безпосередньої організації та координації сепаратистських акцій у Луганську. Встановлено, що він безпосередньо організовував і координував з території РФ роботу диверсійної групи, яка діяла в Україні. Ще на початку березня чотирьох членів однієї такої групи, яка виконувала спеціальне завдання з організації негласної антидержавної кампанії в Донецькій області: громадянина РФ В. Негрієнка, громадян України М. Чумаченка, В. Іванова і О. Головіна — СБУ затримала в Донецьку за організацію масових заходів з метою повалення конституційного ладу, поширення антидержавних настроїв серед населення,

провокування до радикальних дій, захоплення державних будівель. Під час затримання 10 березня Негрієнко мав при собі вибухову речовину з електродетонаторами й елементами ураження.

8 квітня СБУ затримала 22-річну громадянку Росії Марію Коледу, яка виконувала завдання спецслужб РФ щодо дестабілізації ситуації у південних областях України. Протягом 5-6 квітня вона провела низку зустрічей із лідерами та активістами проросійських рухів у Херсоні та в районах області. 7 квітня Коледа брала безпосередню участь у сутичках під Миколаївською ОДА, під час яких застосовувала вогнепальну зброю. За її ж словами, вона поранила трьох осіб. Під час затримання у росіянки вилучено травматичний пістолет, переобладнаний під стрільбу бойовими патронами та методичні рекомендації для підготовки диверсійних груп.

10 квітня в Чернігівській області співробітники СБУ та Державної прикордонної служби затримали громадянина Російської Федерації, який намагався потягом Полоцьк – Сімферополь в'їхати на територію України та АР Крим. Під час особистого догляду у нього виявили: 5 мобільних телефонів, 23 сім-карти, 17 сигнальних ракет та 5 пристроїв для здійснення пуску цих ракет, два військових квитки Збройних Сил РФ, три фотоапарати, 11 карт пам'яті для цифрового фотоапарату та таблицю позивних радіозв'язку. У блокноті затриманого знайшли номер мобільного телефону офіційної особи ФСБ РФ, безпосереднього координатора диверсанта.

Наступного дня військові ЗСУ в Чернігівській області затримали диверсанта Сергія Ю. (1976 р.н), який знімав на телефон дислокацію зенітно-ракетної частини. Під час перегляду його мобільного телефону, виявлені також супутникові зображення місцевості та інструкція з виготовлення вибухівки. Затриманого передано

співробітникам СБУ. Інформацію про підозрілого чоловіка військовикам анонімно повідомили телефоном.

14 квітня в інтерв'ю секретар РНБО Андрій Парубій заявив, що українські спецслужби затримали на території країни співробітників російського ГРУ, причетних до розпалювання протистояння на сході, а українська розвідка має досить доказів причетності російських спецслужб до заворушень у східних областях.

Перехоплені СБУ телефонні розмови сепаратистів у Слав'янську із їхнім російським керівництвом також свідчать про те, що у східній частині України відбувається широкомасштабна військова агресія Російської Федерації, яка здійснюється силами розвідувально-диверсійних груп ГРУ генштабу Збройних Сил РФ.

16 квітня 2014 року на закритому засіданні Верховної Ради України глава СБУ повідомив, що українським спецслужбам вдалося заарештувати 23 кадрових офіцерів Головного розвідувального управління Росії. Агентурна мережа на території України, за словами глави СБУ, створювалася протягом 2-3 років.

21 квітня 2014 СБУ повідомила, що викрила і припинила розвідувально-підривну акцію спецслужб Російської Федерації, спрямовану на підрив міжнародного іміджу нашої держави. У 2012 році полковник ФСБ РФ О.О. Чепік завербував громадянина України, а в січнілютому 2014 року Чепік поставив завербованому завдання встановити контакт з активістами і керівництвом УНА-УНСО та здійснити під контролем ФСБ контрабандне постачання стрілецької зброї до Російської Федерації з подальшою метою, після ліквідації "покупців" зброї, на міжнародному рівні висунути на адресу України звинувачення в організації постачання зброї терористичним організаціям в Росії.

Із повідомлень СБУ ми дізнались також, що завербовані російською розвідкою громадяни України проходили раніше вишкіл у військовому таборі на базі навчального центру морської піхоти під Феодосією. Громадяни України, які вступали до незаконних озброєних формувань, отримували по 100 гривень на добу, а ті, хто мав військову підготовку – у декілька разів більше.

Список використаних джерел

1. *Андреев О.Р. История Крыма / О.Р. Андреев. – М.,: 1997. – 355 с.*
2. *Зінченко Ю. Кримські татари. Історичний нарис / Ю. Зінченко. – К., 1998. – С.85.*
3. *Зленко А. М. Дипломатія і політика. Україна в процесі динамічних геополітичних змін / А.М. Зленко. – Харків: 2005. – 286 с. 5.*
4. *Кульчицький С. Україна і Росія: переваги і небезпеки “особливості відносин” / С. Кульчицький // Роздуми історика. – К.: Інститут історії України НАН України, 2004. – 112 с*
5. *Ляпін Д. В. Членство України у СОТ: нові можливості та виклики для бізнес-асоціацій / Школа професійної освіти для бізнес-асоціацій. Модуль G: бізнес-асоціації та СОТ / [В. М. Мовчан, Н. Микольська та ін.] ; за заг. ред. Д. В. Ляпіна. – К. : Ін-т власності і свободи; LAT&K, 2010. – 104 с.*
6. *№2, 2010 НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА ЦЕНТР РАЗУМКОВА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.razumkov.org.ua/ukr/files/category_journal*